

розшукових заходів органами дізнання Республіки Казахстан, в той час, як національні дізнавачі не є уповноваженими на таку діяльність.

Бібліографічні посилання:

1. Кримінальний кодекс Республіки Казахстан від 03.07.2014 р. № 226-V. URL: https://online.zakon.kz/document/?doc_id=31575252#pos=5;-106 (дата звернення: 02.02.2021р.).
2. Кримінальний процесуальний кодекс Республіки Казахстан від 04.07.2014 р. № 231-V. URL: https://online.zakon.kz/document/?doc_id=31575852#pos=4;-106 (дата звернення: 03.02.2021р.).
3. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18.02.1992 р. № 2135-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text> (дата звернення: 03.02.2021р.).

Главацький Антон Ігоревич,
студент юридичного факультету
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
науковий керівник: **Шиян Анатолій Григорович,**
старший викладач кафедри
кримінально-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ДЕЩО ПРО ПРОВАДЖЕННЯ ДІЗНАННЯ В УКРАЇНІ

З 1-го липня 2020 року відповідні правоохоронні органи України почали здійснювати досудове розслідування кримінальних проступків.

Відповідно до статті 12 Кримінального кодексу України кримінальним проступком є передбачене цим Кодексом діяння (дія чи бездіяльність), за вчинення якого передбачене основне покарання у виді штрафу в розмірі не більше трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або інше покарання, не пов'язане з позбавленням волі [1].

Кримінальні проступки розслідуються шляхом проведення дізнання, стосовно якого в п. 4 статті 3 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК) тільки вказано, що воно є формою досудового розслідування [2].

Серед правників поняття дізнання як форми досудового розслідування трактується по-різному. Так, наприклад, базуючись на положеннях Кримінально-процесуального кодексу України 1960 року (далі - КПК 1960 року), дізнання визначалося як одна із форм досудового розслідування, яка полягає в проведенні органом дізнання або уповноваженими службовими особами (дізнавачами) процесуальних та слідчих дій із встановлення обставин злочину та винних у його вчиненні, а також з прийняття відповідних рішень у кримінальних справах з метою досягнення завдань кримінального судочинства. М.В. Джиґа, О.В. Баулін, С.І. Лук'янець, С.М. Стахівський під дізнанням розуміли одну з форм попереднього розслідування, яка полягає в проведенні органом дізнання та уповноваженими ним службовими особами (дізнавачами) процесуальних дій по встановленню обставин злочину і винних у його вчиненні осіб, а також прийнятті відповідних рішень у кримінальній справі з метою досягнення загальних завдань кримінального судочинства [3, с. 218-219].

З урахуванням положень КПК України 2012 року трактування цього поняття зараз дається інше. Насамперед, вказується, що дізнання можна визначити як таку форму досудового розслідування, що передбачена кримінально-процесуальним законодавством, і здійснюється компетентними на те органами та полягає у реалізації завдань кримінального провадження при вчиненні кримінальних проступків, тобто того, що не віднесено до категорії злочинів [4, с. 74].

Досудове розслідування по кримінальних проступках повинні здійснювати підрозділи дізнання або уповноважені особи інших підрозділів: а) органів Національної поліції; б) органів безпеки; в) органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства; г) органів Державного бюро розслідувань; г) Національного антикорупційного бюро України (ч. 3 ст. 38 КПК).

Основна процесуальна фігура, на яку покладається обов'язок здійснення розслідування кримінальних проступків – дізнавач, який п. 4-1 ст. 3 КПК визначається як службова особа підрозділу дізнання перерахованих вище правоохоронних органів.

Дізнавач під час здійснення дізнання наділяється повноваженнями слідчого, він несе відповідальність за законність та своєчасність здійснення дізнання. Дізнавач уповноважений: 1) починати дізнання за наявності підстав, передбачених КПК України; 2) проводити огляд місця події, обшук затриманої особи, опитувати осіб, вилучати знаряддя і засоби вчинення правопорушення, речі і документи, що є безпосереднім предметом кримінального проступку або виявлені під час затримання, а також проводити слідчі (розшукові) дії та негласні слідчі (розшукові) дії у випадках, установлених КПК; 3) доручати проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій у випадках, установлених КПК, відповідним оперативним підрозділам; 4) звертатися за погодженням із прокурором до слідчого судді з клопотаннями про застосування заходів забезпечення кримінального провадження, проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій; 5) повідомляти за погодженням із прокурором особі про підозру у вчиненні кримінального проступку; 6) за результатами розслідування складати обвинувальний акт, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру та подавати їх прокуророві на затвердження; 7) ухвалювати процесуальні рішення у випадках, передбачених КПК, зокрема щодо закриття кримінального провадження за наявності підстав, передбачених статтею 284 КПК; 8) здійснювати інші повноваження, передбачені КПК (ст. 40-1 КПК).

Провадження дізнання по кримінальних проступках характеризується багатьма процесуальними новелами, теоретичні та практичні проблеми застосування яких зараз перебувають у полі зору багатьох науковців.

Однією з таких новел є визначена ч. 3 ст. 214 КПК можливість збирання дізнавачами фактичних даних до внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань (далі - ЄРДР) для з'ясування обставин вчинення

кримінального проступку.

У зв'язку з цим привертає увагу до себе така особливість - на відміну від слідчих, які до внесення відомостей до ЄРДР можуть провести лише огляд місця події у невідкладних випадках (відомості вносяться невідкладно після завершення огляду), дізнавачі мають право: відібрати пояснення; провести медичне освідування; отримати висновок спеціаліста і за згодою зняти показання технічних приладів та технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, чи засобів фото- і кінозйомки, відеозапису; вилучити знаряддя і засоби вчинення кримінального проступку, речі та документи, що є безпосереднім предметом кримінального проступку, або які виявлені під час затримання особи, особистого огляду або огляду речей. При цьому законодавець визначив, що процесуальними джерелами доказів у кримінальному провадженні про кримінальні проступки, крім визначених у ст. 84 КПК, є пояснення осіб, результати медичного освідування, висновок спеціаліста, а також отримані за згодою показання технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, чи засобів фото- і кінозйомки, відеозапису. Але такі процесуальні джерела доказів не можуть бути використані у кримінальному провадженні щодо злочину, окрім як на підставі ухвали слідчого судді, що постановляється за клопотанням прокурора.

Аналіз цих нововведень вказує на те, що вони частково відповідають положенням ст. 97 КПК 1960 року – ними також дозволялося з метою перевірки заяви чи повідомлення про злочин до порушення справи проводити певні перевірні дії, за результатами яких приймалося рішення про порушення або відмову в порушенні кримінальної справи [5].

Чи будуть ці нововведення доцільними та ефективними, покаже практика, яка, як відомо, є критерієм істини. За потреби, вона визначить і подальші наукові дослідження в цьому напрямі.

Бібліографічні посилання:

1. Кримінальний кодекс України: *чинне законодавство зі змінами та допов. станом на 3 серп. 2020 року*. К.: ПАЛИВОДА А.В., 2020. 292 с.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України: *чинне законодавство зі змінами та допов. станом на 3 серп. 2020 року*. К.: ПАЛИВОДА А.В., 2020. 452 с.
3. Соловей О.М. Законодавство про кримінальні проступки: порівняльний аналіз. *Юридичний бюлетень, випуск 13. 2020. С. 216-220.* URL: <http://www.lawbulletin.oduvs.od.ua/archive/2020/13/30.pdf>
4. Великий енциклопедичний юридичний словник. А-Я / за ред. Ю.С. Шемшученка. - 2-е вид., переробл. і допов. К.: Юридична думка, 2015. 1017 с.
5. Кримінально-процесуальний кодекс України 1960 року. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KD0007.html

Гречишкін Ілля Костянтинович,
курсант 3 курсу ФПФОДР
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ
науковий керівник: **Черняк Наталія Петрівна**
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кримінального процесу
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ

ВЗАЄМОДІЯ ПРОКУРАТУРИ ТА ОРГАНІВ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ У ПРОЦЕСІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗДІЙСНЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ: ПОНЯТТЯ ТА СКЛАДОВІ ЕЛЕМЕНТИ

Із прийняттям Кримінального процесуального кодексу України в 2012 році значною мірою була здійснена переоцінка ролі та повноважень слідчого у процесі здійснення досудового розслідування у кримінальному провадженні. В результаті зміни законодавства роль слідчого, як самостійного суб'єкта була значною мірою звужена.